ڕۆژێک لە مەنفا

سەردار عەزیز

دەبێ هەر ڕۆژێک بێت لە ڕۆژەکان، لە ڕۆژەکانی هەفتە، ڕۆژەکانی مانگ، ڕۆژەکانی ساڵ؛ هەموو ڕۆژەکانی وەک یەکن، هیچ ڕۆژێکی مەنفا لەیەکتر ناچێت. ئەگەر چی ڕەنگە شتەکان دووبارەببنەوە بەڵام هەمیشە هەستەکان جودان. بەڵام ئەمڕۆ ڕۆژێکی تایبەتە. ڕۆژێکە ڕەنگە جارێکی تر من دێبرا بارێت نەبینمەوە. دێبرا باریت و قژە زەردەکەی، چاوە شینەکانی، قەدە باریک و باڵا چناریەکەی. یان هیچ نەبێ هەرگیز بەتەنیشت یەکەوە دانەنیشین، یان جارێکی تر ڕێناکەوێ پێکەوە پرۆژیە ئامادەکەین بۆ وانەی کارگێری دەربارەی شوکولاتە. دێبرا ڕەنگە ببێتە کەسێکی ناسراو. (من پرۆژەی کتێبێک لە مێشکمایە بۆ نووسینی پرۆفایلی خەڵکانێک لە ڕۆژهەڵات و ڕۆژئاوا؛ دێبرا یەکێک دەبێ لەوانە، هەر هیچ نەبێ لەبەر وێنە جوانەکانی). دوو ساڵ لەمەوپێش شا جوانی ئەم شارەبوو. (من ئەو دەم بۆ نەگبەتی لە کوردوستان بووم لەبەر بێکارەبایی و گەرمادا وەک گەماڵ ئارقەم دەرئەدا). ساڵێ پێش ئەوە لە ڤەلەنتاینا من کارتێکم بە دیاری داپێی بە شەرمەوە بە دەستوخەتە ناشیرینەکەم لە پشتەوەیم نووسی: دێبرا تۆ شۆخ و شەنگی. هەرچەندە ئەو حەزی لەمن بوو بەڵام من هەرگیز بروام نەکرد. ئەو کچە جوانە بۆچی حەزی لەمنە خۆشێت نەبووە.

ئەمڕۆ من خۆێندنم تەواوکرد. خوێندنێک کە یەک بە یەک ڕۆژەکانیم خۆشویست. بەدەگمەن نەبێ لە وانەیە دوانەکەوتم. هەر دەڵێی دوێنێیە چوار ساڵ لەمەوبەر بە شەرمەوە دەرۆشتم بۆ زانکۆ بۆ ئەوەی کاروباری دەستپێکردنی خوێندن دەستپێبکەم. یەکەم ڕۆژ هەتا دەرگاکە ڕۆشتم، تەماشایەکم کرد و گەرامەوە، بیرم بۆ زانکۆکانی خۆمان چوو لە کوردوستان کە بە تەلبەند و شورتە دەورەدراون. من لە پۆلەکەمانا کە پەنجاوچوار کەس بووین، تەنها بیانی بووم لە نێو هەموو ئەوانی تردا. لە زانکۆدا تەنها کوردبووم. سەرباری ئەوە تەنها ڕۆژێک چیە هەستم نەکرد کە بیانیم. کە لە سلێمانی لە سەرەتایی نەوەدەکان ئەمخوێند هەموو ڕۆژێ هەستم ئەکرد کە لادێیم. کچەکان وەها هەڵسوکەوتیان لەگەڵاکردم کە هەستبکەم قۆزم، کورەکان وا مامەڵەیان لەگەڵاکردم کە هەستبکەم پڕم لە زانیاری، مامۆستاکان لە سەرووی هەموویانەوە ئەو بروایەیان پێبەخشیم کە بتوانم بەدەنگی بەرز بیرکەمەوە. من هەموو ڕۆژەکانی زانکۆم خۆشئەوێت. من لەوێ خەڵکانێک بوونە هاوەڵم کە هەتا گۆری مەرگ هاورێمن.

ئیتر لەمەولا من نە قوتابیم و نە خوێندکار. چی دی کاتم نیە لەگەڵ تۆنی مۆرفیدا بە سەعات قسەی قۆر بکەم و قاقای پێکەنینم بگاتە کەشکەڵای فەلەک. یان ناتوانم لەگەڵ جۆن ئۆسۆلۆڤاندا شەوێ تابەیانی لە بارێکی تاریکا دانیشین باسی سیاسەت و ئەمریکا بکەین. یان تم، ئەو پیاوە تەمەن شەست ساڵەی کە پاش سی و پێنج ساڵ لە بەرێوبەرایەتی بانک هاتەوە بۆ زانکۆ بۆ ئەوەی ببێتە هاورێی من و باسی سیاسەت بکەین. کە بیر لە تم و باوکم ئەکەمەوە دڵم تەنگ ئەبێت.

من ئیتر لەمەولا ڕەنگە کاتم نەمێنێ هەتا گێژ گێژێ بە بازاردا برۆم و لە بەرخۆمەوە ساتێ بە کوردی لەپڕ بە عەرەبی ئینجا بە ئینگلیزی یان بە فارسی گۆرانی بێمانا بڵێم. ڕەنگە نەتوانم لە بەرامبەر باڵەخانەو دوکان و پارک و کچە تەنورە کورتاکانا بەسەعات بیر لە فەلسەفە بکەمەوە. نەتوانم ئەو هەموو کاتە لە دوکانی کتێب فرۆشەکانا بەسەربەرم. کتێبخانە مزگەوتی منە. لەمڕۆ بەدواوە بەیانیان زوو لە گردەکە نارۆمە خوارەوە، بە پردەکەدا ناپەرمەوە، بە قەراخ ڕوبارەکەدا نارۆم. بیر لەوە ئەکەمەوە سەیارەیە کۆن بکرم هەتا پێی بچم بۆ ئیش. هاوسەرەکەم ڕقی لە سەیارەیە. باشبوو ئەگەر کچێ کوردم، وەک یەکێک لەوانەی سلێمانی، بهێنایە ئەوا هەر دوای ووشک بوونەوەی خەنەی بوکێنی ناولەپی داوای بی ئێم دەبلیوی لێئەکردم.

من لێرە لە مەنفادا ئەژیم. هەموو جێگایە بۆ من مەنفایە. ڕەنگە ئێرە لە هەموو جێگایەک کەمتر مەنفا بێت. کە یارەکەم باسی ئیتالیام بۆئەکات لە هەموو شتێ زیاتر باسی ژورەکەیم بۆئەکات. بەڵام من لەکوردوستان ژورم نیە. من هەرگیز لەوێ ژوری تایبەتی خۆم نەبووە. من هەرگیز تایبەت نەبووم. کێ تایبەتە. هەموومان بەتەنیشت یەکەوە هاوینان لە سەربان لە ژێر ئەستێرەدا دەنوین.
سالآنێکی زۆر کە بەشەقامەکانی ئەم شارەدا دەرۆیشتم هەمیشە بیرم لە کتێبەکانم ئەکردەوە لە ماڵ. ئەو کتێبانەی کە یادەوەری زۆرم لە گەڵیانا هەبوو. هەندێکیانم بە فێڵ و تەڵەکە لە ڕیبینی ئەحمەد هەردی وەرگرت و هەرگیز بۆم نەگەرانەوە. لەبیرمە تازە خەتم دابوو، خۆم زۆر بە شت ئەزانی، بێئەوەی لاپەرەیەکم لە کتێبێکی فۆکۆ خوێندبێتەوە، وەک زۆربەی ڕۆشنبیرانی کورد، هەمیشە ناوی فۆکۆم دەهێنا. ڕۆژێکی گەرمای هاوین من و حەمە گۆپاڵە (حەمە شیوعی بوو، خۆی لەمن بە ڕۆشنبیرتر ئەزانی، لە ڕۆژنامەی ڕێگای کوردوستان بابەتی دەربارەی مافی ئافرەت دەنووسی، هەمیشە خەریکی نینۆک خواردن بوو، ئەو زەمانە لە دەربەندیخان شیوعی بوون خۆش بوو، چونکە شیوعیەکان کچی جوانیان هەبوو، وەک هەموو ڕۆشنبیرێکی حیزبی تا بڵێی تاریکبین بوو، هەر حیزب وەکو رابیتەی ئیسلامی ژنێکیان بۆ دۆزیەوە). چوین بۆ ماڵ ڕیبین ئەوەندە ناوی فۆکۆمان هێنا تا ڕیبین بردینیە کتێبخانەکەی لە سەرەوە کۆمەڵی کتێبی داپێمان.
ڕۆژەکانی زانکۆ زوو تێپەرین. لە مەنفا کات یان خێرا دەروا یان هەر ناروا. هەموو ڕۆژێک بەشێکی هاکەزاییەو بەشێکی نوێ. هێلکەو ڕۆن خواردنی بەیانیان، خۆشتن، کارەبای بەردەوام، بۆن لە خۆدان، ماچکردنی هاوسەرەکەت، بەستنی قەیتانی پێلاو، ووشککردنەوەی قژ، ناردنی نامە بە مۆبایل، بیرکردنەوە لە کوردوستان، توربوون لە بە ناو سیاسەتمەدارە کوردەکان، چون بۆ ژێرخانی کتێبخانەکەی زانکۆ بۆ ئینتەرنێت، خوێندنەوەی ڕۆژنامە کوردی و ئینگلیزی و عەرەبیەکان، ناردنی نامە بە ئیمەیل، خوێندنەوەی ئیمەیل، شۆربا خواردن لە نیوەردا، کرینی گاردیان لە زانکۆ، چوون بۆ ئاودەست، چون بۆ کتێبخانە، سڵاو لە کچ، ئەگە ئەمانە ڕۆتینن ئەوا هەندێ ڕۆژ هەیە لە پڕ بیرێکی نوێت بۆدێت، بیرێ دەربارەی نووسین، دەربارەی خواردن دروستکردن، نوسین و چێشت لێنان و نوستن لەگەڵ ئافرەتا سێ دیووی یەک دراون!!! یان بە ڕێکەوت ڕێت دەکەوێتە کتێبێکی هەرزان و پڕ بە بایەخ لە یەکێک لە کتێبخانە دەستی دووەکانی شاردا، یان ڕەنگە ژمارەی نوێی گۆڤاری لەندەن بووک ریڤیوو نووسینێکی پڕ لەزەتی تیابێت، یان نیورکەر کورتەچیرۆکێکی ئەلسکەندەر هەیمن بڵاوکاتەوە، یان نیورک بووک ریڤیوو ووتارێکی جوان دەربارەی سیاسەتی ئەمریکی بنووسێ یان بیرۆکەی چیرۆکی بێت بە خەیاڵتا یان دەقە شیعرێکی ناسک دەربارەی عەشق یان غوربەت یان لە پڕ بتوانی دەستکەیتە خوێندنەوەی یولیوسێس.

من دڵخۆشم کە لێرەم. لە کوردوستان بومایە جگە لە سەگێکی پیس هیچی تر نەبووم. من لە باوانە کوردەکانمەوە جوتێ چاوی قاوەیی و کەللە سەرێ زللەو پانم بۆ ماوەتەوە. کۆمەڵی بیروڕای بێکەڵک و کانیە لە خۆشەویستی پاک. من نازانم بۆچی هەستئەکەم لە مەنفام. من لێرە بۆ یەکەمجار وەک هاووڵاتیەک مامەڵە کرام. بیرم دێ لە نەوەدەکان دوای سی و یەکی ئاب کە لە تورکیاوە سنووورداش کرام پارتی؛ کە حیزبێکی دیموکراتخوازی کوردوستانە!!! لەگەڵ سەگێکا بەندیانکردم. بەڵام هێشتاکە زۆربەی خەونەکانم لە کوردوستانن. ڕەنگە تەنها لەبەرئەوە چونکە خەونی ترسناکن.
پەیوەندیەکی سەیر و سەمەرە هەیە لە نێوان نووستن و مەنفادا. لەم دوایەنەدا ڕۆژنامەی نیویورک تایمز لە عەباسی کیارۆستەمی پرسی بۆچی ئێران جێناهێڵی، وەک زۆربەی ئەوانی تر، خۆ لەوێ ڕێگەنادەن کەس تەماشای فلیمەکانت بکات، گەر کەسێک بیەوێ دەبێ بە دزیەوە لە بازاری ڕەش بە دی ڤی دی بیکرێ. عەباس لە وەڵام ووتی؛ چونکە تەنها لە ژورەکەما لە تاران دەتوانم بە باشی

بنووم. نووستن یەکێکە لە کێشە گەورەکانی پەنابەران، هەمیشە لە کاری وەرگێرانەکەم پەنابەرە کورد و عەرەبەکان بۆڵە بۆڵی ئەوەیانە کە شەوانە خەو ناچێتە چاویان.
چوار ساڵی رابووردوو زۆرم دەربارەی لیبرالیزم، مارکسیزم، کەپیتالیزم، زۆر یزمی تر خوێند. زۆر کتێبم خوێندەوە، لە زۆر کۆردا ئامەدەبووم، لە ریی زانکۆوە لە پەرلەمانی یەکێتی ئەوروپادا ئامادەبووم، لە کۆبونەوەی ناتۆ، لەگەڵ سەرۆک وەزیرانی لۆکسۆمبۆرگ. دەربارەی سیستەمی گەلێک وولاتی دونیا وانەم وەرگرت، کۆرسێکی تایبەتم وەرگرت دەربارەی چین، کۆرسێ دەربارەی ئەفریقا، کۆرسێ دەربارەی ئەمریکا. لە نێوان ئەمانەدا ئازادانە بیرمکردەوە ململانێم لە گەڵ مامۆستاکانما کرد، هەموویان لە هەموو کوردێک زیاتر رێزیانگرتم، گوێیان لێگرتم، فێریانکردم چۆن خۆم لەو نەرێتە عەرەبیە پاککەمەوە کە بەسەر کەلتوری ئێمەدا زاڵە؛ کەلتوری قسەی زل، هاوارکردن، ماستاوکردن یان جنێودان. فێربووم کە هیچ شتێ رەش و سپی نیە.

ئەم شارە وولاتی منە. کە هاتم بۆ ئێرە هەر هێندە ئینگلیزیم ئەزانی کە بڵێم وەت ئز یور نەیم. مای نەیم ئز، هەندێ ووردە دێری بێکەڵکی تر. ساڵانێکی زۆر لەسەر کورسیە رەقەکانی قوتابخانەکانی کوردوستان وانەی زمانی ئینگلیزیم خوێند، خەتای من نەبوو، سیستەم و مامۆستاکانیش تابڵێی بێکەڵک بوون. بەینی خۆمان بێت چی بەکەڵک دێت لەو وێرانەیە. ئەمساڵ پاش جەژنەکانی کریسمس لەگەڵ تێد بایاکینیدا وانەی سیاسەتی ئەفریقیم خوێند، ئەو کیشوەرەی کە لەبەر پاشماوەی کۆڵۆنیالیزم و ئەو دونیابینی و عەقڵیەتە پوچەڵ و گەندەڵانەی سەردەمی فیودالیزم هەرگیز نەیانتوانی کۆمەڵگایەکی خۆشگوزەران بۆخۆیان پێکەوەنێن. کە لە وانەکاند گوێم لە تێد دەگرت بیرم بۆ کوردوستان ئەچوو. ئێمە زۆر بەروون ئاشکرا بەرەو هەمان تراژیدیا ئەچین. کۆمەڵی چین توێژ هەن لە کوردوستان؛ دار، بەرد، خۆڵ، لم، چۆلەکە، ئاو، هەوا، ژن، پیاو، کچ، قەیرە، مناڵ، قمقمۆکە بەکورتی هەموو گیانلەبەرێ، هەموو مرۆڤێ، هەموو تنۆکێ نەوت، خوێن، لەو دەڤەرە بە موڵکی خۆیان ئەزانن. ئەوان خۆیان دەوڵەتن دەوڵەت ئەوانە. ئەمە لە مێژوودا بێوێنە نیە، لویسی چواردە دەیوت من دەوڵەتم. لە سەردەمی سەرۆکی پێشودا هاواریان دەکرد: اذا قال صدام قال العراق.
مەنفا برینە، برینێکە هەرگیز سارێژ نابێ. ئەم برینە لە ئەنجامی وەئاگا هاتنەوەوەی رۆح یان دەرون دێت لە دەرەوەی جێگای خۆی. ژیان لەگەل ئەم برینەدا ژیانێکی عاشقانەیە، عەشق هەمیشە تێکەلەیەکە لە ئازار و خۆشی. من تازە لە مەنفا نەبێ هەڵناکەم. بێبیرکردنەوەش لە کوردوستان لە دایکم خەو ناچێتە چاوم.